

Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi

Yıl 2, Sayı 1, 2018, s. 8-20

Makale Geliş Tarihi

Kabul Tarihi

12.03.2018

05.06.2018

YEDİ MEŞALECİ OLARAK VASFİ MAHİR KOCATÜRK*

Hatem Türk*

ÖZET

Şair, oyun yazarı, edebiyat tarihçisi, ders kitabı yazarı, çeviri yazarı ve politikacı olan Vasfi Mahir Kocatürk, 1907'de Gümüşhane'de doğmuş, 17 Temmuz 1961'de Ankara'da ölmüştür. Vasfi Mahir'in Büyük Türk Edebiyatı Tarihi adlı kitabı edebiyat tarihçiliğinin önemli çalışmalarından biridir. Bunun dışında 40'tan fazla kitabın yazarıdır. Vasfi Mahir'in bir özelliği de 1928'de Servet-i Fünûn dergisinde faaliyete başlayan Yedi Meşaleciler grubunun bir üyesi olmasıdır. Yedi Meşaleciler, 1928'de Meşale adıyla ortak bir kitap yayınlamışlardır. Ardından aynı yıl 8 sayılık Meşale dergisini çıkarmışlardır. Bir süre dağınık olarak edebiyat faaliyetleri gösteren topluluk üyeleri, 1933'ten sonra Varlık dergisini kurmuş ve burada yazmaya devam etmişlerdir. Bu çalışmada Vasfi Mahir'in topluluk içindeki çalışmaları söz konusu edilmiştir. Vasfi Mahir'in, topluluğun faaliyet gösterdiği Servet-i Fünûn, Meşale dergisi ve Varlık dergisindeki yazı ve şiirlerinin dökümü yapılmıştır. Bu yazıların Yedi Meşale topluluğunun genel görüşleri dâhilinde değerlendirilmesi yapılmıştır. Vasfi Mahir Kocatürk'ün topluluk açısından önemli bir şair ve yazar olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Vasfi Mahir Kocatürk, Yedi Meşaleciler, Gümüşhane, Edebiyat Tarihi

VASFİ MAHİR KOCATÜRK AS SEVEN TORCHBEARERS (YEDİ MEŞALECİLER)

ABSTRACT

Vasfi Mahir Kocatürk, poet, playwright, literary historian, textbook writer, translator and politician, was born in Gümüşhane in 1907 and died in Ankara on 17 July 1961. Vasfi Mahir's book The History of Great Turkish Literature is one of the important works of literary historiography. Other than that, he is the author of more than forty books.. Vasfi Mahir is that he is a member of the Seven Torchbearers (Yedi Meşaleciler) group, which began operating in 1928 in the magazine Servet-i Fünûn. Seven Torchbearers published a book named 'Torch' in 1928. In the same year they released the 8-page Torch (Meşale) magazine. The community members, who worked in literature separately, established Varlık magazine after 1933 and continued to write here. In this study, the activities of Vasfi Mahir in the community have been mentioned. The articles and poems of Vasfi Mahir, Servet-i Fünûn, Meşale magazine and Varlık magazine, in which the group is active, were documented. These letters were evaluated within the general opinions of the Seven Torchbearers community. It is seen that Vasfi Mahir Kocatürk is an important poet and writer from the viewpoint of community.

Key Words: Vasfi Mahir Kocatürk, Yedi Meşaleciler, Gümüşhane, History of Literature.

Giriş

Vasfi Mahir'in Hayatı

Vasfi Mahir Kocatürk, 1907'de Gümüşhane'de dünyaya gelir.¹ Balkan cephesinde şehit düşen Arif Efendi'nin oğludur. Çocukluğunu Gümüşhane'de geçirir. Şehrin Ruslarca işgali ailenin önce

* Bu yazı, 16-18 Ekim 2017'de yapılan "I. Uluslararası Gümüşhane Sempozyumu"nda sunulan sözlü bildirinin genişletilmiş halidir.

* Dr. Öğretim Üyesi, Giresun Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, hatemturk@hotmail.com

Tokat sonra da İstanbul'a göçmesine neden olur. İlk öğrenimini İstanbul Kocamustafapaşa Numûne mektebinde, orta öğrenimini Darüşşafaka'da tamamlar (1927). Hüseyin Siret (Özsever) ve Tâhir'ül Mevlevî (Tahir Olgun) edebiyat hocası olur. Mülkiye Mektebine giderek buradan da 1930'da mezun olur.

Edirne, Kastamonu, İstanbul, Malatya ve Eskişehir'de edebiyat öğretmeni ve yönetici olarak çalışır. İlk şiir kitabı Tunç Sesleri'ni 1935'te Kastamonu'da çıkarır. 1945'te "Divan" adında bir aylık edebi mecmua yayınlanır. Bu dergide Abdulkerim Çelebi takma adını kullanır. 6 Haziran 1948'de Milli Eğitim Bakanlığı müfettişi olur. Gümüşhane'den milletvekili olarak 1950-54'te TBMM'de Demokrat Parti milletvekili olarak yer alır. Son olarak Ankara Gazi Eğitim Enstitüsünde edebiyat öğretmenliği yapar (1954-61). Şair, 17 Temmuz 1961'de Ankara'da kalp krizi sonrasında ölür.² Vasfi Mahir, sanat hayatına "Yedi Meşale" şairlerinden biri olarak atılır. "Yedi Meşale" kitabında "Dağların Derdi" başlığıyla yedi şiiri yayımlanır. En çok ilgi toplayan "Meş'ale" dergisinde şiirleri çıkar.³ "Fransızca, Almanca, Farsça ve Arapçayı bilen Vasfi Mahir Kocatürk, güzel şiirleri kadar yaptığı araştırmalarla da ün yapmış bir fikir adamımızdır."⁴

Mehmet Behçet Yazar'a gönderdiği mektubunda Vasfi Mahir'in Türk edebiyatına ve kendi sanat anlayışına ilişkin fikirleri vardır:

"İlkeri edebiyatımızda en çok roman ve tiyatrunun genişliyeceğini tahmin ederim. Ben şahsi ve hususi olarak yalnız şiirle, daha doğrusu manzum eserle meşgulüm. Bu cins eserler içinde de en fazla epik olanlarını severim. Yalnız epopeye modern ve geniş vasıfları verebilmek şartıyla. Sosyal heyecanlar, ulusal duygular, tarih ve tabiat beni çok alakadar eder. Sıhhatli ferdi ruh terennümlerine de değer veririm. San'atta baş düşmanı olduğum şey anormalliktir. Boyuna ölümden, karanlıktan, hastalıktan, hattâ ufak tefek şeylerden bahseden şiirleri hiç sevmem."⁵

Vasfi Mahir'in Eserleri

Şiir Kitapları: Vasfi Mahir Kocatürk, edebî hayatına şiirle başlamış ve ilk şiirleri, 1926'dan itibaren devrin dergilerinde yayımlanır. Şair, 1928'de yedi arkadaşı ile birlikte **Yedi Meş'ale** adlı bir kitap çıkararak ilk şiirlerinden bir kısmını da burada neşretmiştir. Bu devreyi **Tunç Sesleri** (1935), **Geçmiş Geceler** (1936), **Bizim Türküler** (1937) ve **Ergenekon** (1941) adlı şiir kitapları takip eder. Şairin ölümünün ardından son şiirleriyle eski şiirlerinden derlemelerin olduğu **Hayat Şarkıları** (1965) yayınlanır.

Manzum Piyesleri: Yaman (1933), Sanatkâr (1966).

Edebiyat Tarihi, Edebiyat İncelemesi ve Antolojileri: En Güzel Türk Manileri (1933), Leylâ ile Mecnun (1943), Yusuf ile Zeliha (1944), Hüsn ile Aşk (1944), Mevlid-i Şerif (inceleme – metin – tercüme) (1946), Divan Şiiri (Bugünkü Dile Çevrilmişleriyle) (1946), Şiir Defteri (1954), Tekke Şiiri Antolojisi (1955), Türk Edebiyatı Antolojisi (1961), Hikâye Defteri (1956), Saz Şiiri Antolojisi (1963), Divan Şiiri Antolojisi (1963), Türk Edebiyatı Tarihi (1965), Türk Nesri Antolojisi (1963),

¹ TBMM Albümü'ndeki kayıta "Gümüşhane/Sorda-1910" ifadesi yer almaktadır. Albümdeki tüm bilgiler şu şekildedir: Vasfi Mahir KOCATÜRK / DP / Gümüşhane/ Sorda – 1910, Arif-Fikriye-Siyasal Bilgiler Okulu-Fransızca, Almanca, Farsça, Arapça-Türk Edebiyatı-Ankara Erkek Lisesi Türkçe Öğretmen Yardımcısı, Kabataş Lisesi Türkçe Öğretmeni, Edirne Lisesi, Bilecik Orta Okulu Türkçe Öğretmeni, Kastamonu Lisesi, Haydarpaşa Lisesi Edebiyat Öğretmeni, Malatya Lisesi, Eskişehir Lisesi Edebiyat Öğretmeni ve Müdürü, Lise Edebiyat Öğretmeni, Milli Eğitim Bakanlığı Müfettişi, Şair, Yazar- IX Dönem Gümüşhane Milletvekili – Evli, 3 Çocuk. Ölüm Tarihi: 17.07.1961. Bk. *TBMM Albümü 1920-2010, II. Cilt 1950-1980* (Editörler: Sema Yıldırım-Behçet Kemal Zeynel), Gökçe Ofset, Ankara 2010, s. 563.

² Dinçer Atay, Vasfi Mahir Kocatürk, *Hayatı Sanatı Eserleri*, BYLT, Edirne 2012, s. 32.

³ Hüseyin Tuncer, *Yedi Meşaleciler*, Akademi Kitabevi, 1998, Ankara, s. 87.

⁴ Feyzi Halıcı (Haz.) *Parlâmenter Şairler*, TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu Yayınları, Ankara, 1990, s. 180.

⁵ Mehmet Behçet Yazar, *Edebiyatçılarımız ve Türk Edebiyatı*, Kanaat Kitabevi, İstanbul, 1938, s. 435.

Yeni Türk Edebiyatı Antolojisi (1936), Namık Kemal'in Hayatı (1957), Namık Kemal'in Şiirleri (1957), Ziya Paşa'nın Şiirleri (1959), Divan Şiirinde Meşhur Beyitler (1963).

Ders Kitapları: Metinlerle Türk Edebiyatı: Lise I, II, III. (1953), Batı Edebiyatı Şaheserleri (1955), İzahlı Türkçe Metinler (1945).

Tarihle İlgili Çalışması: Osmanlı Padişahları (1949).

Tercüme ve Dünya Edebiyatları Hakkındaki Kitapları: Şaheserler Antolojisi (1934), Fransız Edebiyatı (1934), Şarkılar Kitabı (Aşk ve İstrap Şiirleri) (1948), Ömer Hayyam'ın Rübaileri (1954), Elem Çiçekleri (1957), Faust (1965), Eski Yunan ve Lâtin Şiirleri (1965).

Çocuk Edebiyatı Kitapları: Lafonten Hikâyeleri (1934), Çocuk Kitabı (Büyük Yazarların Çocuk Hikâyeleri) (1957), Altın Kalem (1961), Allo! Gel Oynyalım (1970).

Öğretmenlik Meslek Kitabı: Öğretmenliğin Ruhu (1965).

Yedi Meşaleciler

Cumhuriyet döneminin beyanname ile ortaya çıkan ilk edebî topluluğu olan Yedi Meşaleciler, 1927'den beri Servet-i Fünûn'da yazmaya başlarlar. Kenan Hulusi Koray, Muammer Lütfi Bahşi, Ziya Osman Saba, Vasfi Mahir Kocatürk, Sabri Esat Siyavuşgil, Yaşar Nabi Nayır ve Cevdet Kudret, daha çok 1928'de Servet-i Fünûn'da devrin genç sanatçıları olarak⁶ kendilerini kabul ettirirler.⁷ Aralarında samimi bir bağ kuran yedi arkadaş, zamanın edebiyat anlayışını benimsemezler. Onlara göre Türk edebiyatı bir çıkmazın içindedir. Genç nesil olarak Türk edebiyatına yeni bir yön vermek kararıyla 1928 içinde ortak bir kitap yayınlarlar. Ziya Osman Saba, Varlık dergisine verdiği bir mülakatta konuyla ilgili şunları söyler:

“1928 senesinde Galatasaray'dan arkadaşım Yaşar Nabi ve diğer arkadaşlarla birlikte 'Yedi Meş'ale' kuruldu. O sırada grubun kurucuları Servet-i Fünun'da yazıyorlardı. Sabri Esat ve diğerleri bu şiirlerini bir kitapta toplamayı düşündüler. Ve Galatasaray'dan arkadaşım Yaşar Nabi vasıtasıyla bana da girmek isteyip istemediğimi sordular. Kitap müşterek parayla bastırıldı: 1928. Kitabın adı üzerinden epeyce münakaşalar olmuştu. Cevdet Kudret 'Yedi Kollu Şamdan' adını teklif etmişti. O zamanlar Reşit Süreyya da bizimle ilgileniyordu. O 'Yedi Güneş'i teklif etti. Hatırimda yanlış kalmadıysa "Yedi Meşale" adını Sabri Esad ileri sürdü ve bu isim kabul edildi. Yedi Meş'ale çıktıktan sonra Sabri Esad'ın Kadıköy'deki, Yaşar Nabi'nin Şehzadebaşı'ndaki evinde toplantılara devam edildi. Kitap epeyce ilgi uyandırmıştı, Faruk Nâfiz, Kazım Nâmi, Abdullah Cevdet yazılar yazdılar.”⁸

Yedi Meş'ale adlı kitapta bir Mukaddime'nin dışında yedi sanatçının da eseri bulunur. Topluluğun hikâyecisi olarak görülen Kenan Hulusi hariç herkesin şiiri vardır.⁹ Bu şiir ve öykülerle Türk edebiyatı, zamanın Avrupa ve Türkiye şartlarına uygun olarak, ayakları yere basan, gözü hal ve gelecekte bir edebiyat anlayışı iddiasıyla tanışır. Bunun yanında Yedi Meşaleciler, canlılık, samimiyet ve daima yenilik iddiasındadırlar.

⁶ Muammer Lütfi (1903-1947, 25 yaş), Sabri Esad (1906-1968, 22 yaş), Cevdet Kudret (1907-1992, 21 yaş), Yaşar Nabi (1908-1981, 20 yaş), Vasfi Mahir (1907-1961, 21 yaş), Ziya Osman (1910-1957, 18 yaş), Kenan Hulusi (1906-1943, 22 yaş)

⁷ Yedi Meşalecilerin Servet-i Fünun'un 1928 yılı sayılarındaki yazıları şu şekildedir: Cevdet Kudret: 9 Şiir, 1 Açıklama, 1 Anı, 1 Manzum Hikâye, Toplam:12 yazı. / Kenan Hulusi, 3 Şiir, 3 Hikâye, 5 Kısa Hikâye, Toplam: 11. / Muammer Lütfi, 3 Mektup, 22 Şiir, 1 Edebi Musahebe, 3 Edebi Münakaşa, 1 Efsane, 1 Anı 1 Deneme, Toplam: 32 yazı. / Sabri Esat, 17 Şiir, 1 Hikâye, 1 Edebi Tenkid, 1 Deneme, Toplam: 20 yazı. / Vasfi Mahir, 4 Şiir, 1 Mektup, 1 Öz Eleştiri, Toplam: 6 yazı. / Yaşar Nabi, 18 Şiir, 1 Manzum Hikâye, 1 Tercüme, 1 Tenkid, 1 Budist Efsanesi, Toplam: 22 yazı. / Ziya Osman, 7 Şiir, 1 düz yazı, Toplam: 8 yazı. Buna göre topluluk üyelerinin bu yılki toplam şiir sayıları 61; toplam yazı sayıları da 111'dir.

⁸ Fahir Onger, “Ziya Osman Saba Kendini Anlatıyor”, *Varlık*, S.749, (Şubat 1970), s. 10.

⁹ Meşale'de Sabri Esad'ın 11, Yaşar Nabi: 11, Muammer Lütfi: 7, Vasfi Mahir: 7, Ziya Osman: 5, Cevdet Kudret'in 15 şiiriyle Kenan Hulusi'nin 3 hikâyesi yer almıştır.

“Bu ortak kitabın Türk edebiyatındaki yeri oldukça önemlidir. Zira Cumhuriyet sonrasında durağan bir görünüm sergileyen Türk edebiyatının yolunun nereye doğru gideceğinin belli olmadığı, bir taraftan millî edebiyatın etkisinin devam ettiği, diğer taraftan memleketçi edebiyatın kendine yol aradığı ve nihayet Nazım Hikmet’in ayak seslerinin duyulmaya başlandığı bir zamanda böylesine bir kitabın ortaya çıkması dikkatleri üzerine çekmiş olur. Ayrıca kitabın “Mukaddime” ile yayınlanması ve bu yazının tam anlamıyla bir manifesto özelliği göstermesi edebiyata yeni doğmakta olan bu topluluğa karşı ilgiyi arttırır.”¹⁰

Ancak yedi kişilik grup kısa süre içinde Muammer Lütfi’den ayrı olarak yoluna bir eksikle devam etmek durumunda kalmıştır.¹¹

“Cumhuriyet sonrası Türk şiirinin bir beyannameyle ortaya çıkan ilk topluluğu olan Yedi Meşaleciler (1928), ortak çıkardıkları şiir kitaplarının başına bir mukaddime koyarak “son zamanların renksiz ve dar Ayşe, Fatma terennümünü” sürdürmeyeceklerini, şiirin artık konu bakımından değişmesi ve genişlemesi gerektiğini savunmuşlardır.”¹²

Tanzimat, Servet-i Fünûn ve Fecr-i Âtî edebiyatı sanatçılarının yazmaya devam ettiği bu dönemde gençlerin büyük iddialarla ortaya çıkması dikkat çekici olmuş ve edebiyat anlayışları merak edilmiştir.

“Yedi Meşaleciler maksatlarını, Yedi Meş’ale adıyla çıkardıkları kitabın önsözünde açıklamışlardır. Buna göre: 1) ‘Edebiyatımız öldü, ölüyor!’ diyenler, gençlerin eserlerini okumadan ezbere konuşanlardır. 2) Edebiyatımız, gerçi dünya edebiyatına göre geri olabilir; fakat böyledir diye, aradaki mesafeyi taklitle kapatacak değillerdir.’ Tam tersine Yedi Meşaleciler, ‘taklitten, edebiyatın bu baş belasından’ kendilerini kurtarmayı ‘en büyük vazife’ bileceklerdir. 3) Mariz duygular, iğreti ve klişe benzetmeler, köksüz, ahirler olanlardan asla iltifat görmeyecektir. ‘Son zamanların renksiz ve dar Ayşe, Fatma, terennümlerine yer vermeyecekler, duygularını ‘başkalarının manevi yardımına muhtaç kalmadan ifade etmeğe’ çalışacaklardır. 4) Şahsi duygularının neş’e ve sevgilerinin, nefret ve acılarının ifadesine mümkün mertebeye az yer vereceklerdir. 5) Burada yeni bir anlayışın savunmasını yapar durumdadırlar. Diyolar ki: ‘Bugünkü nesil hislerin aynen terennümünden zevk almıyor.’ Mesela ıstırapı niçin bir kahkaha şeklinde anlatmayalım. Bazen öyle tebessümler vardır ki en derin hıçkırıklardan fazla elem ifade ederler. Ve sonra mevzularımızı da kabil olduğu kadar genişletmeye çalıştık.”¹³

Yedi Meşale kitabını Latin alfabesine aktaran Mehmet Can Doğan, ortak kitaptan hareketle grupta ilgili izlenimlerini şu şekilde ifade eder:

“Yedi Meşale, şiire heves etmiş yedi gencin ortak kitabıdır. 1928’in ilk aylarında yayımlanan kitap, edebiyat dünyasında ilgiyle karşılanmıştır. Bu ilginin farklı yönleri olmakla birlikte ‘Mukaddime’de ileri sürülen görüşlerin kitabın algılanışını büyük oranda belirlediği söylenebilir. ‘Mukaddime’de Millî Edebiyat Hareketi ile ondan

¹⁰ Hatem Türk, *Meşale İnceleme Tam Metin*, Fenomen, Erzurum, 2017, s. 8-9.

¹¹ “Muammer Lütfi, topluluk içinde Servet-i Fünûn’daki en çok yazan sanatçıdır. Aynı şekilde Yedi Meşale kitabında da şiirleri bulunan şair, görüş ayrılıkları nedeniyle topluluktan dışlanır. Bunu en açık şekliyle derginin 26 Temmuz 1928 sayısındaki Cevdet Kudret’in “Bir Tavzih” adlı yazısından anlamak mümkündür: “Halit Fahri Bey, Servet-i Fünûn’un geçen nüshasında, Yanardağ’ı tenkit ederken ‘Muammer Lütfi’ Bey’in bir nüsha evvel çıkan makalesinden bahs ile Yedi Meşalecilere epey dokunmuş. Muammer Lütfi Bey’in o makalesi hakkımızda garip bir sù-i zan husûle getirmiştir. İşte bu vesile ile mezkûr gencin evvelce Yedi Meşale gençleri arasından çıkarıldığını arz mecburiyetini hissediyoruz. Muammer Lütfi Bey’in gerek o ve gerek müteakip makalelerinden Yedi Meşaleciler katien mesul değildir. Keyfiyeti arz ile meseleyi tavzih ederim... 23 Temmuz 928 Cevdet Kudret” Bk. Cevdet Kudret, “Bir Tavzih”, *Servet-i Fünûn*, C. 64, (26 Temmuz 1928), s. 163.” Bk. Hatem Türk, *Meşale İnceleme Tam Metin*, Fenomen, Erzurum, 2017, s. 7.

¹² Hulusi Geçgel, *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı*, Anı Yayıncılık, Ankara, 2006, 21.

¹³ Hikmet Dizdaroglu, “25 inci Yıl Dönümü Dolayısıyla Yedi Meşale Hareketi”, *Varlık*, S. 402, (Ocak 1954), s. 6.

*dönüşmüş olan Memleket Edebiyatı anlayışının eleştirildiği açıktır. 'Hecenin ilk kuşağı' diye adlandırılan şairlerin şiir algısı, 'Mukaddime'deki eleştirileri yönlendiren temel etken gibidir. Bununla birlikte 'Mukaddime'de ileri sürülen poetik görüşlerle kitaptaki metinlerin bütünüyle örtüştüğünü söylemek hayli güçtür. Hatta görüşlerle metinlerin örtüşmesinden çok, açık mesafesi daha bellidir. Bu yüzden 'Mukaddime'de ileri sürülen görüşleri; durmuş ve oturmuş bir sanat algısının değil, gençlik heyecanının yönlendirdiği söylenebilir. Kaldı ki ileri sürülen görüşler, şiiri bütünüyle kuşatamadığı gibi şiire çok yeni ve farklı bir söyleyiş getirme iddiasından da uzaktır.'*¹⁴

Hüseyin Tuncer de hemen hemen aynı fikirdedir:

*"Taklitten uzak kalmaya özen gösteren Meşaleciler, Servet-i Fünûn ve Fecr-i Âti çizgisinde şiirler ortaya koyarlar. 'Daima yenilik, canlılık ve samimiyet ilkesini benimsemelerine rağmen, şekil ve özde bir yenilik getiremedikleri gözlenir. Hece ölçüsünden yola çıkan bu şairler, Verlaine, Mallarme ve Baudelaire gibi Fransız şairlerinden etkilenirler. Âdeta ilham kaynakları Fransız sürrealizmidir. Parnas okulunu takip ederler.'*¹⁵

Yedi Meşaleciler, 1 Temmuz 1928'de Meşale¹⁶ adlı dergiyi çıkarmaya başlar. Meşale, 15 günlük olarak çıkar ve 15 Teşrin-i Evvel (Ekim) 1928'deki 8. sayıyla yayını sona erer. Derginin bunca büyük iddialarla ortaya çıkmasına rağmen kısa ömürlü olmasını Latin alfabesinin kabulüne bağlamak yerinde olur. Meşale, 8 sayı da olsa topluluğun anlayışını ortaya koymuş ve bu anlayıştaki eserleri yayınlamıştır. Topluluğun dağılmasına rağmen bir kişi eksikle de olsa grup üyelerinin birlikteliğini devam ettirmesi, aynı yayınlarda yazmaları, Varlık dergisini birlikte çıkarmaları, Varlık'ı aynı duyarlılıkla sürdürmeleri, anlayışlarını sürdürdüklerini göstermektedir. Meşale dergisi topluluğun şiir ve sanat anlayışını göstermektedir.

Muammer Lütfi hariç grubun diğer üyelerinin ağırlıklı olarak yazdığı dergide 34 ayrı yazar ve şair yer almıştır. Dergiye Ahmet Haşim'in önemli bir katkısının olduğu anlaşılmaktadır. Ahmet Haşim, Türk edebiyatında yeni bir çığır açmak isteyen gençlerin değerini derginin ilk yazısı olan "Yedi Meşaleciler"de şu şekilde ifade eder: "*Şair kaleminden ziyade sanki ressam fırçasıyla çalışan bu gençlerde, his ve muhayyileden ziyade güzel rü'yet kabiliyeti yeni bir hususiyet teşkil ediyor.*"¹⁷ Belki de Muammer Lütfi'nin gruptaki boşluğunu dolduracak olan Yusuf Ziya¹⁸'da aynı sayıdaki "Meşale" adlı yazıda: "*Meşale, halis bir sanat mecmuası olacaktır. Ve onun sayfalarında, edebiyatın ukalâlıklarından, musikinin dedikodularından, resmin iddialarından ziyade mahsülleri bulunacaktır.*"¹⁹ demektedir. Ayrıca Yahya Kemal'e²⁰ olan ilgi de dergide dikkat çeken durumlardan biridir.

Yedi Meşaleciler, kısa ömürlü bir anlayış olmayı kabullenmezler. Yeni harflerin kabulü tarihi aynı zamanda genç edebiyatçıların yaşamlarındaki değişikliklere de denk geldiğinden bir süre

¹⁴ *Yedi Meşale* (Haz. Mehmet Can Doğan), Kurgan Edebiyat, Ank. 2012, s. IV.

¹⁵ Hüseyin Tuncer, *Yedi Meşaleciler*, Akademi Kitabevi (2. Baskı), İzmir, 1994, s. 5.

¹⁶ Dergiyle ilgili bir çalışma için bk. Mustafa Kurt-Dinçer Apaydın, *Meş'ale Dergisi* (1928), Kurgan Edebiyat, Ank. 2013.

¹⁷ Hatem Türk, *Meşale İnceleme Tam Metin*, Fenomen, Erzurum, 2017, s. 52.

¹⁸ Dergide 6 edebi değerlendirme yazısı bir de şiiri çıkmıştır.

¹⁹ Hatem Türk, *Meşale İnceleme Tam Metin*, Fenomen, Erzurum, 2017, s. 67.

²⁰ Dergide Yahya Kemal'in tam sayfa bir portresi "Türk Şiirinin En Büyük Sanatkârı Yahya Kemal" ifadesiyle yer alır. Bk. Foto, "Türk Şiirinin En Büyük Sanatkârı Yahya Kemal", *Meşale*, nr. 8 (15 TE. 1928), s. 9. Bunun yanında dergide Faruk Nafiz Yahya Kemal'le ilgili dikkat çeken bir yazı kaleme almıştır. Bk. Faruk Nafiz, "Yahya Kemal ve Eseri", *Meşale*, nr. 8 (15 TE. 1928), s. 8-10. Cevdet Kudret de Faruk Nafiz'le ilgili bir yazısında şairin Yahya Kemal'e yakınlığını söz konusu ederek "Faruk Nafiz de şüphesiz yüksek bir tepe üstünde doğdu ve öteye beriye başvurduktan sonra neticede Yahya Kemal'in yolunu beğendi ve o yolda akmaya başladı." demektedir. Bk. Cevdet Kudret, "Edebi Simalar – Faruk Nafiz", *Meşale*, nr. 6, (15 Ey. 1928), s. 7. Yine Cevdet Kudret, "Sırça Köşkün Sultanı" adlı şiirine epigram olarak Yahya Kemal'in 'Kandilli yüzerken uykularda / Mehtabı sürükledik sularda.' dizelerini almıştır. bk. Cevdet Kudret, "Sırça Köşkün Sultanı", *Meşale*, nr. 8 (15 TE. 1928), s. 5.

birlikteliklerini korumakta güçlük çekerler. Milliyet gazetesi ve İctihad dergisi bu arada onların birlikte yazdığı yayınlardan olur. Uğraşların sonunda Yedi Meşaleciler yine kendi içlerinden Varlık dergisini çıkarır. İlk sayısı 15 Temmuz 1933’de çıkan dergide Muammer Lütfi hariç grup üyeleri yer alır. “İlk sayıdan itibaren Türk edebiyatının önemli isimlerine sayfalarını açan Varlık, özellikle çağdaş dünyayı yakından takip etmesiyle dikkatleri üzerinde toplamıştır. Bunda en önemli faktörlerin başında elbette başta Yaşar Nabi ve diğer Yedi Meşaleci sanatçılar vardır.”²¹

Vasfi Mahir’in Servet-i Fünûn’daki Yazı ve Şiirleri

Vasfi Mahir’in ilk yazı ve şiir denemelerinin yer aldığı Servet-i Fünûn’daki metinleri, onun genel anlamda sanat anlayışına uygundur. Buradaki şiirlerinde şair, daha çok sanatı ön planda tutan bir duyarlılık içinde olmuştur.

1927

- Vasfi Mâhir, “Gurbette İlk Arkadaş”, (Küçük Hikâye), Servet-i Fünûn, C. 62 (14 Temmuz 1927), s. 135.
- Vasfi Mâhir, “Köprüden Kınalı Adaya Yüzerek Geçen Sporcumuz ”, (Hikâye), Servet-i Fünûn, C. 62 (14 Temmuz 1927), s. 140-141.
- Vasfi Mâhir, “Bana Ver Derdini”, (“Aziz Üstâdım Hüseyin Siret Bey’e” İthafıyla Şiir.), Servet-i Fünûn, C. 62, (28 Temmuz 1927), s. 167.
- Vasfi Mâhir, "Zindân", (Şiir), Servet-i Fünûn, C. 62 (22 Eylül 1927), s. 291.
- Vasfi Mâhir, "Sürüden Ayrılan", (Şiir), Servet-i Fünûn, C. 62 (6 Kasım 1927), s. 390.
- Vasfi Mâhir, "Garip Öldüren Çeşmesi", (Manzum Hikâye), Servet-i Fünûn, C. 63 (17 Kasım 1927), s. 6.
- Vasfi Mâhir, "Dargın", (Manzum Hikâye), Servet-i Fünûn, C. 63 (22 Aralık 1927), s. 83.

1928

- Vasfi Mâhir, “İzdirab”, (Şiir), Servet-i Fünûn, C. 63 (5 Ocak 1928), s. 115.
- Vasfi Mâhir, “Uzaktan Uzağa”, (“Yaşar Nabi’ye” İthafıyla Şiir.), Servet-i Fünûn, C. 63 (9 Şubat 1928), s. 195.
- Vasfi Mâhir, “Sevgili”, (“Sabri Esat’a” İthafıyla Şiir.), Servet-i Fünûn, C. 63 (3 Mayıs 1928), s. 387.
- Vasfi Mâhir, “Abdülhak Hamid’e Cevap”, (Mektup), Servet-i Fünûn Dergisi, C. 64 (23 Ağustos 1928), s. 235.
- Vasfi Mâhir, “Bir Makalem Münasebetiyle”, (Türk’ün Büyük Zaferi’ni tenkid ettiği yazısına karşılık yazdığı açıklama), Servet-i Fünûn, C. 64 (20 Eylül 1928), s. 299-303.
- Vasfi Mâhir, “Yeni Bir Münekkide ”, (deneme), Servet-i Fünûn, C. 64 (22 Kasım 1928), s. 451.

Vasfi Mahir’in Yedi Meşale Ortak Kitabındaki Şiirleri

Yedi Meş’ale kitabı, 1928’de İstanbul’daki Akşam Matbaası’nda Yedi Meşalecilerin tamamının adıyla basılmıştır. Kitapta kısa bir “Mukaddime” ile birlikte sırasıyla Sabri Esad’ın 11, Yaşar Nabi’nin 11, Muammer Lütfi’nin 7, Vasfi Mahir’in 7, Ziya Osman’ın 5, Cevdet Kudret’in 11 şiiriyle grubun tek öykücüsü olan Kenan Hulûsi’nin 3 öyküsü bulunmaktadır. Buna göre Vasfi Mahir, kitaptaki 52 şiirin 7’sini yazmıştır. Kitabın “Mukaddime” bölümünde topluluğun sanat anlayışı ve Türk edebiyatına bakışı hakkında bilgiler verilmektedir. Buna göre ilk olarak kitapta “her türlü

²¹ Hatem Türk – Gamze Bulut, “Meşale’den Varlık Dergisine Yedi Meşale Topluluğu” JASS, nr. 58 (II Summer 2017), s. 547.

müşkülata rağmen yalnız sanat aşkıyla çalışan birkaç gencin bir senelik edebi mahsulü'nün yer aldığı belirtilir. Ortak kitap oluşturma nedenlerinin “Edebiyatımız öldü, ölüyor!” diyenlere yanıldıklarını ispat etmek”le kendi varlıklarını göstermek amacını taşıdığı anlaşılmaktadır. Topluluk, bu yazıda özellikle Batı edebiyatına karşı çok mesafe almaları gerektiğini itiraf ederek taklitten uzak olacaklarını söylerler. Topluluğun önemli iddialarından biri de: “Yazılarımızda ne dünün mızımız ve soluk hislerini, ne son zamanların renksiz, dar Ayşe, Fatma terennümünü bulacaksınız. Biz, her şeyden evvel duygularımızı başkalarının manevi yardımına muhtaç kalmadan ifade etmeye çalıştık.”²² ifadeleriyle geçen devir edebiyatının hareketsiz, donuk, hayattan ve insandan uzak ve kısır olduğunu; kendi eserlerinin ise “kendi dar hususiyetimize, aşkıma, sevinç ve kederimize ne kadar az yer verilmiş olduğunu göreceksiniz” ifadeleriyle zamanın okuyucularının istekleri doğrultusunda “hislerin aynen terennümünden” vazgeçtiklerini “mesela ıztırabı kahkaha şeklinde” ifade ettiklerini söylemektedirler. Topluluk, eskiye göre konuyu genişletme, tekrara düşmeme ve gerçek edebiyat eseri arayan okuyucuya hitap etmek amacıyla olduğunu ileri sürmektedir.

Topluluğun genel fikirlerine uyan Vasfi Mahir, kitapta yayınlanmış olan şiirlerinde bunu gösterir. Şairin bu kitaptaki “Dağların Derdi”, “Sürüden Ayrılan”, “Bahar”, “Cellâdın Kitabesi”, “Denizlerin İlâhesi”, “Iztrâp”, “Garip Öldüren Çeşmesi” adlı şiirlerde konu yelpazesini genişletme, daha özgün olanı arayış ve olabildiğince edebi bir söylem tutkusu içinde olduğu görülür. “Dağların Derdi” adlı 12 dörtlükten oluşan şiirdeki ilk bölüm özgünlüğünü göstermektedir:

“Bir münzevi çobandım, dağda bir mağara evim,
Pencerem sıra sıra sarp dağlara bakardı.
Her yıl yanar, sönerdi bağrımdaki alevim:
Bu dağların çiçeği diken, meyvesi kardı...”²³

“Sürüden Ayrılan” adlı şiirin son dörtlüğü de benzer şekilde farklı olanı arayan bir şairin dizeleridir:

“Kurtlar kıyar sürüden ayrılan her kuzuya:
Yolunu kesmek için yattı bin genç pusuya;
Kız! Seni benzetirim çılgin akan bir suya:
Her düşmana bir yudum verir, döner, geçersin...”²⁴

Vasfi Mahir’in pek çok çağdaşıyla ortak özelliklerinden biri de Milli Mücadele ve Mustafa Kemal Atatürk’e yoğun duygular beslemesidir. Bu anlamda pek çok şiiri Batılı bir anlayışla kaleme almıştır. Bu şiirlerde şair, Mustafa Kemal Atatürk ve Kurtuluş Savaşı’nı kahramanlık öyküsü olarak hatırlar. “Garip Öldüren Çeşmesi”nde şair, bir Anadolu romantizmi içerisinde Kurtuluş Savaşı’yla coğrafyanın vatan olma hikâyesinin bir ürünü sunmaktadır. Faruk Nafiz Çamlıbel’in “Han Duvarları” ve “Çoban Çeşmesi” şiirlerini de oluşturacak bu durum, Türk sanatçısının Anadolu’yu keşfetmesinin bir sonucudur. Haliyle kendisi de babasını Anadolu için toprağa verip Darüşşafaka çocuğu olmuş Vasfi Mahir’in hem sanatçı hem de edebiyat tarihçisi ve incelemecisi olarak Anadolu’ya yönelmesi yadırganmamalıdır.

Vasfi Mahir, Türk şiir geleneğini ve Batı şiirini birlikte düşünerek zamanın sanat anlayışına uygun bir formda şiir yazar. Buna göre o, Divan şiiri ve halk şiirinin mirasına sırt çevirmez. Şiirlerinde hece ölçüsünü, kafiye ve redifi çokça kullanır. Konuları arasında halk yaşantısı da Vasfi Mahir’in şiirinin renklerindenidir. Bunun yanında eski şiirin unsurlarını da onda görmek mümkündür. Şairin “Bahar” adlı şiiri bunu gösterir:

“Leylâ’ mızın derdiyle dört mevsimi bir gören
Gönlümüz bahardan ne çiçek ister ne diken;
Ufkun üstünde batan güneşi seyrederken

²² *Yedi Meşale* (Haz. Mehmet Can Doğan), Kurgan Edebiyat, Ankara, 2012, s. 3.

²³ Doğan, age, s. 61.

²⁴ *Yedi Meşale* (Haz. Mehmet Can Doğan), Kurgan Edebiyat, Ankara, 2012, s. 65.

Gözümüz yâr elinde çatlamış bir nâr görür..”²⁵

Vasfi Mahir’in “Cellâdın Kitabesi”, “Denizin İlâhesi” adlı şiirleri de konu farklılıkları açısından dikkat çekicidir. Yine “Yurdundan Sesler” üst başlığı altındaki uzun şiirlerinden biri olan “Garip Öldüren Çeşmesi”, konu farklılığı ve halk yaşantısını anlatması dolayısıyla dikkat çekmektedir. Bu şiir, Vasfi Mahir’in şiirlerinde önemli bir olguyu oluşturan “Anadolu algısı”nın bir örneğidir:

“İçim diyor: Bir yudum!.. İster öl, ister boğul..

-Buna Garip Öldüren Çeşmesi derler oğul!”

Kaç yolcu Kevser diye buradan içti zehir,

Böyle kaç maceraya ağıladı, yandı şehir.”²⁶

Sonuç olarak denilebilir ki Vasfi Mahir, ortak kitaptaki şiirlerinde şairaneliğe, şiir işçiliğine önem vermiş, konu zenginliği ve özgünlüğü itibarıyla dikkat çeken bir görüntü sergilemiştir. O, şiirlerinde zamanın nabzını tutmaya çalışmış, Batı edebiyatı başta olmak üzere Türk şiir geleneğinden de yararlanma yoluna gitmiştir.

Vasfi Mahir’in Meşale’deki Yazı ve Şiirleri

Vasfi Mahir’in Meşale dergisinde sekiz şiiri bir de edebi değerlendirme yazısı çıkmıştır. Haliyle derginin her sayısında bir şiiri ve 4. sayısında bir şiirle birlikte Tevfik Fikret’le ilgili yazısı çıkmıştır. Bunun dışında bir de Guy de Maupassant’ın “Deli” adlı hikâyesini çevirmiştir. Diğer Yedi Meşalecilerle göre Vasfi Mahir’in dergideki yazı ve şiirleri daha azdır.²⁷

Vasfi Mahir, Meşale’deki şiirlerinde çoğunlukla sanat değerini önceleyen bir tavır sergilemiştir. Dergideki ilk şiirinin nesnesini bir taş ustası yapan şair, özgünlüğüyle dikkat çekmektedir:

“Kayaları inleyen bir kuş gibi çekecek,

Taş, bağrını yardıkça, senin ferahlar için.

Sanatın çok mu ağır? Düşünme, sorma niçin,

Vur! Dizinde granit dağılsın parça parça..”²⁸

Dergideki yazı ve şiirlerinin künyeleri aşağıdaki gibidir:

“Taşçı”, (şiir) Meşale, nr. 1 (1 Tm. 1928), s. 13.

“Şairin Ölümü”, (Şiir), Meşale, nr. 2 (15 Tm. 1928), s. 2.

“Sesimi Duymayana”, (Şiir), Meşale, nr. 3 (1 Ağ. 1928), s. 3.

“Tevfik Fikret ve Edebiyatımızdaki Mevkii”, (Edebi değerlendirme), Meşale, nr. 4 (15 Ağ. 1928), s. 1 – 3.

“Nöbetçi”, (Şiir), Meşale, nr. 4 (15 Ağ. 1928), s. 12.

“Serenad”, (Şiir), Meşale, nr. 5, (1 Ey. 1928), s. 6.

“Alevden Mısrallar”, (Şiir), Meşale, nr. 6, (15 Ey. 1928), s. 11.

Guy De Maupassant, “Deli” (Hikâye, Ter. Vasfi Mahir), Meşale, nr. 6, (15 Ey. 1928), s. 12-14.

“Alevden Mısrallar”, (Şiir), Meşale, nr. 7, (1 TE. 1928), s. 6.

“Alevden Mısrallar”, (Şiir), Meşale, nr. 8 (15 TE. 1928), s. 14.

Vasfi Mahir’in Varlık’taki Yazı ve Şiirleri, Hakkında Yazılanlar

Vasfi Mahir, Yedi Meşale grubundaki diğer arkadaşlarıyla birlikte Varlık dergisini çıkarmış ve sürdürmüştür. O, Yaşar Nabi, Ziya Osman ve Sabri Esat’la birlikte Varlık dergisinin ilk sayısından (15

²⁵ Doğan, age, s. 67.

²⁶ Doğan, age, s. 73.

²⁷ Sabri Esad: 14 şiir; Cevdet Kudret: 10 şiir, 1 hikâye, 3 edebi değerlendirme, toplam: 14; Yaşar Nabi: 10 şiir, 6 edebi değerlendirme, toplam: 16; Vasfi Mahir: 8 şiir, 1 edebi değerlendirme, toplam: 9; Ziya Osman: 8 şiir; Kenan Hulusi: 1 şiir, 2 hikâye, 1 yarım kalmış roman tefrikası, toplam: 10 yazı yazmıştır.

²⁸ Vasfi Mahir, “Taşçı”, *Meşale*, nr. 1 (1 Tm. 1928), s. 13.

Temmuz 1933) itibaren yazmaya başlar. Şairin ilk şiiri “Öküzün Ölümü”²⁹dür. Vasfi Mahir, derginin 1 Ağustos 1933’teki ikinci sayısında ise “Türk Edebiyatı Nasıl Tasnif Edilmelidir?”³⁰ adlı değerlendirme yazısını yayınlamıştır. 15 Ağustos 1933’teki derginin 3. sayısında yazı veya şiiri olmayan Vasfi Mahir, 1 Eylül 1933’teki 4. sayıda “Avşar Dayı”³¹ isimli şiirini yayımlar. Varlık dergisinde; 1 Makale, 5 şiir, 9 çeviri yazı, 33 Kitap tanıtımı, 1 Çeviri şiir, 1 kendisinden bahsedilen yazı olmak üzere toplam 50 çalışma vardır.

Denilebilir ki Vasfi Mahir, Varlık dergisinin başlarda çok iddialı olmayan ama aslında iddiası Yedi Meşale topluluğu içinde yer alan anlayışına uygun bir duyarlılıkla sanat hayatını şekillendirmiştir. Bunun temeli Batı edebiyatı ekseni olmakla birlikte özgünlüğünü koruyan, konu yelpazesi geniş, hayata ve insana odaklı, sanat duyarlılığını önceleyen bir anlayıştır. Varlık, durağanlığı kabul etmemiş, daima yenilik arayan, geçmişe yüzünü çevirmeden güçlü bir edebiyat anlayışıyla yayın yapmıştır. Vasfi Mahir de gerek şiirleri gerekse edebiyat inceleme ve değerlendirmeleriyle bu anlayışa katkı sağlamıştır.

Vasfi Mahir’in Varlık’taki yazı ve şiirleriyle birlikte ondan bahsedilen yazıların açıklamalı dizinleri aşağıdaki gibidir:

- Alessandro Manzoni, (Çeviren: Vasfi Mahir Kocatürk), “Nişanlılar”, (Çeviri yazı), Varlık S. 98 (1 Ağustos 1937), s. 410-411.
- Camoens, (Çeviren: Vasfi Mahir Kocatürk) “Fırtına”, (Çeviri yazı), Varlık, S. 90 (1 Nisan 1937), s. 279.
- Cemil Sena Ongun, “Sanat Ve Artistin Sefaleti”, (Vasfi Mahir Kocatürk’ün “Yurt Türküleri” şiirinin alıntılıandığı makale, s. 148), Varlık, S. 199 (15 Ekim 1941), s. 146-148.
- Cemil Sena Ongun, “Yeni Bir Eser-Genç Şairlerimiz ve Eserleri”, (Stefan George “Rüya ve Ölüm-Çobanın Günü” ,(Tercüme: Vasfi Mahir), isimli hikâyenin alıntılıandığı makale, s. 16), Varlık, S. 68 (1 Mayıs 1936), s. 15-16.
- Cevdet Kudret Solok, “Varlık Otuz Yaşında”, (Yedi Meş’alecilerden Yaşar Nabi, Vasfi Mahir, Sabri Esat, Ziya Osman’dan bahsedilmiştir.), Varlık, S. 602 (Temmuz 1963), s. 8.
- Coloribge, (Çeviren: Vasfi Mahir Kocatürk), “İhtiyar Denizci”, (Çeviri yazı), Varlık, S. 95 (15 Haziran 1937), s. 361.
- François Coppee, (Çeviren: Vasfi Mahir), “Denizcilerin Grevi”, (Makale), Varlık, S. 76 (1 Eylül 1936), s. 59.
- Georges Sand, (Çeviren: Vasfi Mahir Kocatürk), “Büyük Meşeler Altında”, (Çeviri yazı), Varlık, S. 100 (1 Eylül 1937), s. 443-444.
- Gogol, (Çeviren: Vasfi Mahir), “Çiçikof ve Madam Koroboçka”, (Hikâye), Varlık, S. 108 (1 Ocak 1938), s. 572.
- Heinrich Heine, (Çeviren: Vasfi Mahir Kocatürk), “Rüya Sahneleri-Heinrich Heine’den Seçme Şiirler”, Varlık, S. 199 (15Ekim 1941), s. 160-161.
- Hıfzırrahman Raşit, “Scharrelmann’a Göre Öğretim İşleri” Varlık, S. 62 (1 Şubat 1936), s. 8-9 (Cevdet Kudret Solok, “Yeryüzü” isimli deneme yazısının, s. 9 ve Vasfi Mahir’in “Dervişin Gönlü” şiirinin alıntılıandığı makale, s. 9).
- Hoffmann, (Çeviren: Vasfi Mahir), “Sevgili”, (Hikâye), Varlık, S. 79 (15 Ekim 1936), s. 111.
- Jean Paul Richter, (Çeviren: Nihad Gök), “Bir Bedbahtın Yeni Yıl Gecesi” (Vasfi Mahir Kocatürk’ün “Bir Şarkı” şiirinin alıntılıandığı makale, s. 246), Varlık, S. 88 (1 Mart 1937), s. 246.
- John Milton, (Çeviren: Vasfi Mahir Kocatürk), “Havva’nın Aldanışı”, Varlık, S. 107 (15 Aralık 1937), s. 556-557.

²⁹ Vasfi Mahir Kocatürk, “Öküzün Ölümü”, *Varlık*, S. 1 (15 Temmuz 1933), s. 5.

³⁰ Vasfi Mahir Kocatürk, “Türk Edebiyatı Nasıl Tasnif Edilmelidir?”, *Varlık*, S.2 (1 Ağustos 1933), s. 2 -3.

³¹ Vasfi Mahir, “Avşar Dayı”, *Varlık*, S. 4 (1 Eylül 1933), s. 57.

- Kâzım Nami, “Bu Da Benim Duyuşum”, (Makale), (Vasfi Mahir’in “İnkılâp Türkümüz”, şiirinin alıntılıandığı makale, s. 9), Varlık, S. 8 (29 Ekim 1933), s. 7.
- Lillencron, (Çeviren: Vasfi Mahir), “Bir Kış Gecesi”, (Hikâye), Varlık, S. 82 (1 Aralık 1936), s. 155.
- Norbervon Bischof, (Çeviren: Burhan Belge), “Ankara” (Vasfi Mahir’in “Gecenin Pınarı”, şiirinin alıntılıandığı makale, s. 373), Varlık, S. 72 (1 Temmuz 1936), s. 372.
- Nurettin Şazi Kösemihal, “Felsefe Tarihinden Çıkarılan Neticeler”, (Vasfi Mahir’in “Mavi Kuş”, şiirinin alıntılıandığı makale, s. 121), Varlık, S. 80 (1 Kasım 1936), s. 120.
- Nurullah C. Berk, “Üstadların Eserleri”, (Vasfi Mahir’in “Sel” şiirinin alıntılıandığı makale, s. 87), Varlık, S.78 (1 Ekim 1936) s. 86.
- Paul Bourget, (Çeviren: Vasfi Mahir), “Modern Bir Filozof”, (Makale), Varlık, S. 80 (1 Kasım 1936), s. 125.
- Robert Burns, (Çeviren: Vasfi Mahir), “Çif sürerken kaçırılan bir fareye”, (Makale), Varlık, S. 67 (15 Nisan 1936), s. 14.
- Samet Ağaoglu, “Küçük Sanatların Himayesi 1”, (Vasfi Mahir’in “Özleyiş” şiirinin alıntılıandığı makale, s. 66), Varlık, S. 77 (15 Eylül 1936), s. 66.
- Stephan George, (Çeviren: Vasfi Mahir), “Adanın Egemeni – Dönüş”, (Hikâye), Varlık, S. 75 (15 Ağustos 1936), s. 42.
- Vasfi Mahir Kocatürk, “Divan Şiiri Antolojisi, (ikinci baskı), Varlık Yayınları, Şiirler”, (Kitap Tanıtımı), Varlık, S. 390 (1 Ocak 1953), s. 24. / S. 391 (1 Şubat 1953), s. 24. / S. 392 (1 Mart 1953), s. 24. / S. 393 (1 Nisan 1953), s. 24. / S. 394 (1 Mayıs 1953), s. 24. / S. 400 (1 Kasım 1953), s. 24. /S. 402 (1 Ocak 1954), s. 24. / S. 404 (1 Mart 1954), s. 32. / S. 410 (1 Eylül 1954), s. 32. / S. 411 (1 Ekim 1954), s. 32. / S. 412 (1 Kasım 1954), s. 32. / S. 413 (1 Aralık 1954), s. 32. / S. 414 (1 Ocak 1955), s. 32. / S. 419 (1 Haziran 1955), s. 32. / S. 421 (1 Ağustos 1955), s. 32. / S. 422 (1 Eylül 1955), s. 32. / S. 423 (1 Ekim 1955), s. 32. / S. 424 (1 Kasım 1955), s. 32. / S. 425 (1 Aralık 1955), s. 32. / S. 428 (Mart 1956), s. 24. / S. 429 (Mart 1956), s. 24. / S. 430 (Mayıs 1956), s. 24. / S. 431 (Haziran 1956), s. 24. / S. 435 (Temmuz1956), s. 24. / S. 437 (Ağustos 1956), s. 24. / S. 438 (Ağustos 1956), s. 24. / S. 439 (Eylül 1956), s. 24. / S. 447 (1 Şubat 1957), s. 24. / S. 466 (15 Kasım 1957), s. 23. / S. 470 (15 Ocak 1958), s. 24. / S. 476 (15 Nisan 1958), s. 24. / S. 477 (1 Mayıs 1958), s. 24. / S. 478 (15 Mayıs 1958), s. 24. / S. 479 (1 Haziran 1958), s. 24.
- Vasfi Mahir Kocatürk, “Maymun Vermiyon’un Ölümü”, (Fransız Edebiyatı-Çeviri) Varlık, S. 85 (15 Ocak 1937), s. 205.
- Vasfi Mahir Kocatürk, “Öküzün Ölümü”, (Şiir), Varlık, S. 1 (15 Temmuz 1933), s. 5.
- Vasfi Mahir Kocatürk, “Sesimi Duymayana”, (Şiir), Varlık, S. 847 (Nisan 1978), s. 21.
- Vasfi Mahir Kocatürk, “Taşçı”, (Şiir), Varlık, S. 847 (Nisan 1978), s. 21.
- Vasfi Mahir Kocatürk, “Türk Edebiyatı Nasıl Tasnif Edilmelidir?”, (Makale), Varlık, S.2 (1 Ağustos 1933), s. 2 -3.
- Vasfi Mahir, “Avşar Dayı”, (Şiir), Varlık, S. 4 (1 Eylül 1933), s. 57.
- Vasfi Mahir, “Çok İleri Gitmiş Bir Adam”, Varlık, S. 49 (15 Temmuz 1935), s. 5-7.
- Vasfi Mahir, “Değer ve Tartılma”, (Makale), Varlık, S. 64 (1 Mart 1936), s. 9.
- Vasfi Mahir, “Divan Edebiyatı, Halk Edebiyatı”, (Makale), Varlık, S. 61 (15 Ocak 1936), s. 10-11.
- Vasfi Mahir, “Edebiyatta Ebediyet”, (Makale), Varlık, S. 74 (1 Ağustos 1936), s. 20.
- Vasfi Mahir, “Fuzulî”, (Makale), Varlık, S. 71 (15 Haziran 1936), s. 8.
- Vasfi Mahir, “Türk Edebiyatını Nasıl Okutacağız?”, (Makale, s. 5), Varlık, S. 70 (1 Haziran 1936), s. 4-5.
- Vasfi Mahir, “Vezin ve Kafiye”, (Makale), Varlık, S. 66 (1 Nisan 1936), s. 6.
- Vasfi Mahir, “Yunus Emre”, (Makale), Varlık, S. 65, (15 Mart 1936), s. 9.

Walter Schott, (Çeviren: Vasfi Mahir Kocatürk), “Bir Yarış”, (Çeviri yazı), Varlık, S. 91 (15 Nisan 1937), s. 295-296.

Yaşar Nabi, “Balkanlar ve Türklük 5”, (Vasfi Mahir’in “Sabah Türküsü” şiirinin alıntılıandığı makale, s. 5), Varlık, S. 63 (15 Şubat 1936), s. 4-5.

Yusuf Şerit, “Başta Şiir Olmak Üzere Bütün Edebiyat Her yerin Yerlisidir”, (Vasfi Mahir’in “Mayıs Sabahı” şiirinin alıntılıandığı makale, s. 6), Varlık S. 69 (15 Mayıs 1936), s. 4-6.

Ziya Osman, “Tunç Sesleri (Vasfi Mahir’in Şiirleri)”, (Makale), Varlık, S. 62 (1 Şubat 1936) s. 16.

Yedi Meşaleci Olarak Vasfi Mahir’in Şiirine Bakış

Yedi Meşalecilerin önemli özelliklerinden biri geleneğe karşı duruşta olmamalarıdır. Onlar, sanatın doğal gelişim yolu itibarıyla değerleri birleştirme yolunu tercih etmişlerdir. Aynı şekilde devrin sanatının baskın özelliği olarak Batı edebiyatı da Yedi Meşaleciler için son derece önemli bir kaynaktır. Vasfi Mahir de şiirlerinde sanatını yüceltecek unsurlara sırt çevirmemiş, onları kullanmaya çalışmıştır. O, gelenekle Batı kültürünü birleştirerek şiirini zenginleştirmeye çalışmıştır. Bizim Türküler adlı kitabındaki “Melânkoli” adlı şiirde bunu görmek mümkündür:

“Orman korka korka inler serinde,
Öpüşür ağılayan sesler dersinde,
Lâcivert gölgeler gibi içinde
Dolaşır Fuzulî, Lamartin, Müse..”³²

Hayat Şarkıları’ndaki “Kıskançlık” adlı şiir de şairin Batı edebiyatına yakınlığını göstermektedir:

“Neden çağrılmayım hiçbir davete!
Öyle susamışım kana ve ete...
Kayalarda bağlı ben Promete,
En aziz rüyamı yaşıyor eller.”³³

Batı’nın William Tell, Akhilleus, Hektor, Robin Hood gibi kahramanları yerine Türk sanatçısı da yeni sanat için zorlanmadan Mustafa Kemal Atatürk’ü bulmuştur. Vasfi Mahir’in Hayat Şarkıları’nda yer alan “Atatürk” adlı şiiri de buna verilebilecek örneklerden biridir:

“Güneşi taşıyor bir elinde,
Dağlara meydan okuyor omuzları,
Kızıl bulutları delen başına
Taç olmuş göklerin yıldızları.
Esen yel söylüyor eski türküsünü,
Çağlar sonsuzluğa taşıyor ülküsünü.
Yüreğinde bir kızıl hayat pınarı,
Bakışları aydınlatıyor
İnsanlığın aktığı ufukları.”³⁴

Vasfi Mahir’in Bizim Türküler’deki “O’na Dair Hatıralar”, “Ardından” ve “Attilâ’nın Ölümü” de benzer şiirleridir.

Batı edebiyatındaki şiire en temel unsurlardan biri olarak mitolojiyi yerleştirme olgusu Vasfi Mahir’de de bulunmaktadır. Bizim Türküler’deki “Geyik Avı” adlı şiir, “Ala Geyik Efsanesi”nin çağdaş bir formudur, denilebilir. “Attilâ’nın Ölümü” de uzun bir Türk mitolojisi şiiridir.

Yedi Meşalecilerin şiir anlayışının ortak özelliklerinden biri de sanatın gelişmelere açık olmasıdır. “Canlılık, samimiyet ve daima yenilik” sloganından da anlaşıldığı gibi şiirin insan ve yaşayan hayat odaklı olması beklenmektedir. Aynı şekilde Vasfi Mahir de şiirde çabalamaya

³² Vasfi Mahir Kocatürk, *Bizim Türküler*, Muallim Ahmet Halit Kitap Evi, İstanbul, 1937, s. 18.

³³ Vasfi Mahir Kocatürk, *Hayat Şarkıları*, Edebiyat Yayinevi, Ankara, tarihsiz, s. 46.

³⁴ Kocatürk, age, s. 69.

inanmakta, şiirin değerine uğraşmaktadır. Hayat Şarkıları kitabındaki “O’nun Sanatkârı” adlı poetik şiirinde sanata bakışını görmek mümkündür:

“Şair! Kartal kanatlı, tunçtan sazlı sanatkâr,
Yüksel ki sensin ancak kuşu bu fırtınanın!
Bak! Bu hıza kanadı dayanmayan kumrular
Nasıl kırık sazlarla kaçıyor akın akın..”³⁵

Sonuç

Denilebilir ki Vasfi Mahir, öncelikle bir edebiyat öğretmenidir ve eski ile yeni edebiyata hâkimdir. Yine işinin gereği olarak Batı edebiyatı ile ilgili önemli çalışmaları, çevirileri, değerlendirmeleri vardır. Bütün bunların sonunda şair, şiirine malzeme olarak kültürel alt yapısını kullanmıştır. Bu açıdan onun şiirlerindeki geleneği inkâr etmeden çağdaşlaşmak olgusu, Yedi Meşalecilerin genel anlayışıdır, denilebilir.

Vasfi Mahir’in Batı edebiyatına yakınlığı, geleneği şiirlerinde kullanma biçimini de oluşturmuştur. Bu anlamda Yedi Meşalecilerin ortak özelliği olarak o da halk ve Divan edebiyatı unsurlarını çağdaş formlarda zamana uyarlayarak kullanmıştır. Örneğin o, Anadolu’ya coğrafya temelli; Kurtuluş Savaşı ve Mustafa Kemal Atatürk’e millî heyecan ve kahraman temelli olarak bakmıştır. Bu, aslında yeni devletle birlikte Türk sanatçısının yine Batı’dan ilhamla ve önemli bir boşluğu doldurmak için yaptığı bir tasarımıdır. Türk sanatçısı uzun zamandır eksikliğini hissettiği milli kahraman ihtiyacını Mustafa Kemal Atatürk’le doldurmuş ve onu mitolojik bir seviyeye taşımıştır.

Vasfi Mahir’in şiir özelliklerinden biri de sanatkârâneliğidir. O, bir edebiyat insanı olarak ne söylemişse sanatın içinde eriterek söylemeye çalışmıştır. Diğer Yedi Meşaleciler gibi o da Türkiye’de sanatın yükselmesine çalışmış, Cumhuriyetle birlikte her alanda olduğu gibi sanatta da gelişmeye ihtiyaç olduğuna inanmıştır.

Ekler: 1. TBMM Albümü’nden Vasfi Mahir Kocatürk’ün fotoğrafı ve bilgileri.

GÜMÜŞHANE

Vasfi Mahir KOCATÜRK

DP

Gümüşhane/Sonda - 1910, Anı - Fikriye - Siyasal Bilgiler Okulu - Fransızca, Almanca, Farsça, Arapça - Türk Edebiyatı - Ankara Erkek Lisesi Türkçe Öğretmen Yardımcısı, Kabataş Lisesi Türkçe Öğretmeni, Edirne Lisesi Bilecik Ortaokulu Türkçe Öğretmeni, Kastamonu Lisesi, Haydarpaşa Lisesi Edebiyat Öğretmeni, Malatya Lisesi, Eskişehir Lisesi Edebiyat Öğretmeni ve Müdürlüğü, Lise Edebiyat Öğretmeni, Millî Eğitim Bakanlığı Müfettişi, Şair, Yazar - IX. Dönem Gümüşhane Milletvekili - Eriş, 3 Çocuk.

Ölüm Tarihi: 17.07.1961

³⁵ Kocatürk, age, s. 65.

Kaynakça

- Atay, Dinçer, *Vasfi Mahir Kocatürk, Hayatı Sanatı Eserleri*, BYLT, Edirne 2012.
- Cevdet Kudret, “Edebi Simalar – Faruk Nafiz”, *Meşale*, nr. 6, (15 Ey. 1928), s. 7-10.
- Cevdet Kudret, “Sırça Köşkün Sultanı”, *Meşale*, nr. 8 (15 TE. 1928), s. 5.
- Dizdaroğlu, Hikmet “25 inci Yıl Dönümü Dolayısıyla Yedi Meşale Hareketi”, *Varlık*, S. 402, (Ocak 1954), s. 6.
- Faruk Nafiz, “Yahya Kemal ve Eseri”, *Meşale*, nr. 8 (15 TE. 1928), s. 8-10.
- Foto, “Türk Şiirinin En Büyük Sanatkârı Yahya Kemal”, *Meşale*, nr. 8 (15 TE. 1928), s. 9.
- Geçgel, Hulusi, *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı*, Anı Yayıncılık, Ankara, 2006.
- Halıcı, Feyzi (Haz.) *Parlâmenter Şairler*, TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu Yayınları, Ankara, 1990.
- Kocatürk, Vasfi Mahir, “Avşar Dayı”, *Varlık*, S. 4 (1 Eylül 1933), s. 57.
- Kocatürk, Vasfi Mahir, “Öküzün Ölümü”, *Varlık*, S. 1 (15 Temmuz 1933), s. 5.
- Kocatürk, Vasfi Mahir, “Türk Edebiyatı Nasıl Tasnif Edilmelidir?”, *Varlık*, S.2 (1 Ağustos 1933), s. 2-3.
- Kocatürk, Vasfi Mahir, *Bizim Türküler*, Muallim Ahmet Halit Kitap Evi, İstanbul, 1937.
- Kocatürk, Vasfi Mahir, *Hayat Şarkıları*, Edebiyat Yayınevi, Ankara, tarihsiz.
- Kocatürk, Vasfi Mahir, “Taşçı”, *Meşale*, nr. 1 (1 Tm. 1928), s. 13.
- Kurt, Mustafa ve Apaydın, Dinçer, *Meş’ale Dergisi* (1928), Kurgan Edebiyat, Ank. 2013.
- Onger, Fahir “Ziya Osman Saba Kendini Anlatıyor”, *Varlık*, S.749, (Şubat 1970), s. 10.
- TBMM Albümü 1920-2010, II. Cilt 1950-1980*, (Editörler: Sema Yıldırım-Behçet Kemal Zeynel), Gökçe Ofset, Ankara 2010.
- Tuncer, Hüseyin, *Yedi Meşaleciler*, Akademi Kitabevi (2. Baskı), İzmir, 1994, s. 5.
- Türk, Hatem ve Bulut, Gamze, “Meşale’den Varlık Dergisine Yedi Meşale Topluluğu” *JASS*, nr. 58 (II Summer 2017), s. 543-549.
- Türk, Hatem, *Meşale İnceleme Tam Metin*, Fenomen, Erzurum, 2017.
- Yazar, Mehmet Behçet, *Edebiyatçılarımız ve Türk Edebiyatı*, Kanaat Kitabevi, İstanbul, 1938.
- Doğan, Mehmet Can (Haz.), *Yedi Meşale*, Kurgan Edebiyat, Ankara, 2012.